

ERZURUM ADLİ TIP ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ'NE MÜRACAAT EDEN OLGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Hüseyin Çetin Ketenci¹, Muhammed Ziya Kır², Ahmet Ziver Başbulut³,Nazım Ercüment Beyhun⁴

1 Adalet Bakanlığı, Adli Tıp Kurumu, Trabzon Grup Başkanlığı, Trabzon, Türkiye
2 Adalet Bakanlığı, Adli Tıp Kurumu, Erzurum Grup Başkanlığı, Erzurum, Türkiye
3 Adalet Bakanlığı, Adli Tıp Kurumu, Samsun Şube Müdürlüğü, Samsun, Türkiye
4 Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Trabzon, Türkiye

Alındı: 31.01.2013 / Kabul: 04.05.2013

Sorumlu Yazar: Hüseyin Çetin Ketenci

Adli Tıp Kurumu Trabzon Grup Başkanlığı Rize Karayolu Üzeri Yalıncağ Beldesi Trabzon - Türkiye, e-posta: hcketenci@gmail.com

ÖZET

Amaç:

Erzurum Adli Tıp Şube Müdürlüğüne iki yıllık süre içerisinde gönderilen vakaların demografik ve başvuru özelliklerinin tespiti amaçlandı.

Yöntemler:

01.01.2008 ile 31.12.2009 tarihleri arasında Adli Tıp Şube Müdürlüğüne gönderilen olgular hakkında düzenlenen raporlar retrospektif olarak incelendi.

Bulgular:

2008 yılında 1307 olgunun (%47,7) ve 2009 yılında 1434 olgunun (%52,3) değerlendirilmesi yapılmıştır. Olguların 2314'ünün (%84,4) erkek, 427'sinin (%15,6) kadın olduğu; çoğunun (%33,9) 21-30 yaş aralığında olduğu; en fazla olgunun (%11,2) Kasım ayında geldiği; %71,7'sinin darp-basit yaralama grubunda olduğu ve %88,2'sinin Erzurum'un merkezinde yaşadığı tespit edildi. Raporların 1885'inin (%68,8) sadece evrak üzerinden düzenlendiği, 856'sının (%31,2) ise olguların muayenesinin de yapılarak düzenlendiği görüldü. Adli makamların sorularının, 461 (%16,8) olguda eski TCK (Türk Ceza Kanunu) ile ilgili ol-

duğu ve gönderilen olgular içerisinde 145'inin (%5,4) tutuklu veya hükümlü olduğu görüldü.

Sonuç:

Tüm vakalar içinde erkeklerin ve genç erişkin yaş grubunun belirgin olduğu, olayların kış aylarında daha fazla gerçekleştiği ve büyük çoğunluğunun darp ve diğer basit yaralama türleri şeklinde olduğu belirlenmiştir. Adli tıp hizmetlerinin planlanmasında bu veriler, hizmetin daha verimli yürütülmesine katkıda bulunabilir.

Anahtar Kelimeler: adli tıp, adli tıp raporları, adli olgular

EVALUATION OF CASES REFERRED TO THE COUNCIL OF FORENSIC MEDICINE ERZURUM BRANCH OFFICE

Hüseyin Çetin Ketenci¹, Muhammed Ziya Kır², Ahmet Ziver Başbulut³,Nazım Ercüment Beyhun⁴

1 Trabzon Regional Center, The Council of Forensic Medicine, The Ministry of Justice, Trabzon, Türkiye
2 Erzurum Regional Center, The Council of Forensic Medicine, The Ministry of Justice, Erzurum, Türkiye
3 Samsun Branch Office, The Council of Forensic Medicine, The Ministry of Justice, Samsun, Türkiye
4 Department of Public Health, Medical Faculty, Karadeniz Technical University, Trabzon, Türkiye

Received: January 31, 2013 / Accepted: May 4, 2013

Correspondence to: Hüseyin Çetin Ketenci

Adli Tıp Kurumu Trabzon Grup Başkanlığı Rize Karayolu Üzeri Yalıncağ Beldesi Trabzon - Türkiye, e-posta: hcketenci@gmail.com

ABSTRACT

Objective:

The aim of this study is to determine demographic and application characteristics of cases which have been sent to the Council of Forensic Medicine Erzurum Branch Office in a two-year period.

Methods:

Forensic reports which had been drawn up between January 1, 2008 and December 31, 2009 for cases referred to the Council of Forensic Medicine Erzurum Branch Office were evaluated retrospectively.

Results:

One thousand three hundred seven (47.7%) cases from 2008 and 1434 (52.3%) cases from 2009 were evaluated respectively. It has been determined that: 2314 (84.4%) of the cases were males, 427 (15.6%) were females; most of the cases (33.9%) were aged between 21-30 years; the highest number of applications had been received (11.2%) during November; 71.7% were having simple bodily injuries and 88.2% were living at Erzurum city center. Of the reports, 1885 (68.8%) were found to have drawn up only through the paperwork and 856 (31.2%) through also physical examination. The questions of the legal authorities in 461 (16.8%) cases were found to be related to

former Turkish Criminal Code and 145 (5.4%) of the cases were either arrested or convicted.

Conclusion:

Among all cases, it has been determined that males and young adult age group were prominent, incidents were more frequent in winter months and most of the incidents were through battery and other types of simple bodily injuries. While planning forensic medicine service, these data may contribute to the more efficient implementation..

Key words: forensic medicine, forensic reports, forensic cases

GİRİŞ VE AMAÇ

İnsanların en temel hakkı olan yaşam hakkı kanunlarla güvence altına alınmıştır. T.C. Anayasası'nın 17. Maddesinde "herkesin yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu, tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamayacağı, kimseye işkence ve eziyet yapılamayacağı" yazılıdır. Kişilerin vücut bütünlüğünün dokunulmazlığına karşı, kasten, taksirle veya ihmali davranışlar neticesinde meydana gelen, kişilere acı veren veya kişilerin sağlığında bozulmaya neden olan durumlarda, şahıslar yasal olarak hesap verme durumundadırlar.

Künt travmatik yaralanmalar, ateşli silah, kesici-delici alet yaralanmaları, intiharlar, her türlü kazalar veya cinsel saldırılar gibi dış etkiler sonucu kişilerin beden ve ruh sağlığında bozulmaya ya da kişilerin ölümüne neden

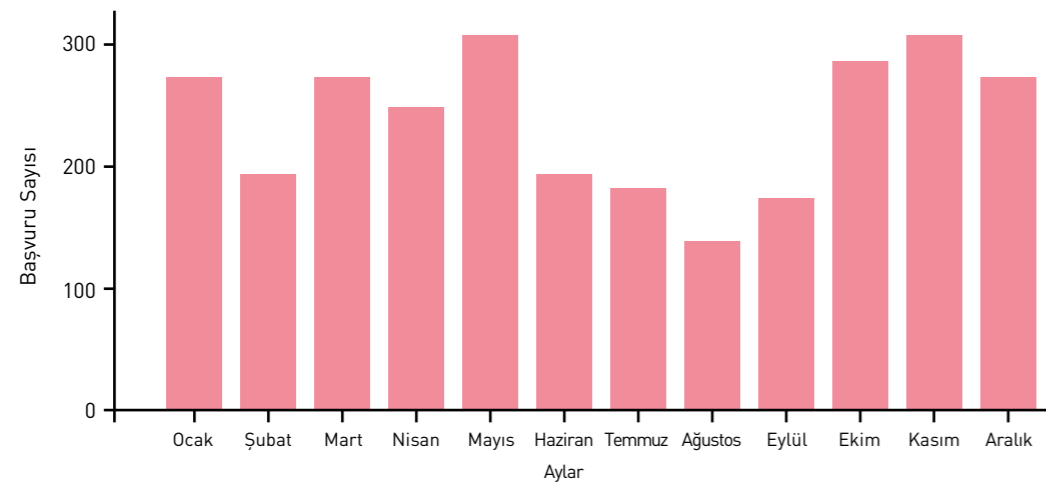
olabilen her türlü durum adli vaka olarak tanımlanmaktadır (1,2). Adli vakaların belgelenmesi sonucu; vücut bütünlüğü zarar gören kişilerin uğradıkları zararların derecesinin belirlenmesi ve şahısların işledikleri davranışlar neticesinde yargılanmaları mümkün olabilmektedir. Adli vakalar ise adli raporlarla belgelenmektedir.

Adli raporlar; Sağlık Bakanlığına bağlı devlet hastaneleri, üniversite hastaneleri ile Adli Tıp Kurumu merkez veya taşra teşkilatları tarafından düzenlenmektedir (3,4). Genel uygulamada devlet veya üniversite hastaneleri tarafından düzenlenen adli raporlar çoğunlukla geçici rapor şeklinde olup, Adli Tıp Kurumu Merkez veya taşra teşkilatları, üniversite adli tıp anabilim dalları veya eğitim hastanelerinde görev yapan adli tıp uzmanları tarafından kati rapor şeklinde yeniden düzenlendikten sonra savcılıklara veya mahkemelere gönderilmektedir.

Bu çalışmada; Erzurum Adli Tıp Şube Müdürlüğü'ne 2008-2009 yılları arasında başvuran adli olguların demografik özelliklerinin ortaya konması ve tartışılması amaçlandı.

GEREÇ VE YÖNTEM

Adli Tıp Kurumu Başkanlığından alınan gerekli izinler sonrası Erzurum Adli Tıp Şube Müdürlüğü'ne ait 2008-2009 yılları arasında düzenlenen raporlar retrospektif olarak incelendi. 01.01.2008 ile 31.12.2009 tarihleri arasında raporlandırılan toplam 2741 olgu; yıl, yaş, cinsiyet, gönderen makam, olay türü, şube müdürlüğünde muayene edilip edilmediği, rapora verilen cevap sayısı, eski TCK ile ilgili soru sayısı, kişinin geliş zamanı, hükümlü veya tutuklu olup olmamasına göre sınıflama yapılarak değerlendirildi. Elde edilen bulgular literatür eşliğinde tartışıldı.

Grafik 1: Aylara göre başvuru sayısı

BULGULAR

2008 yılına ait 1307 olgunun (%47.7) ve 2009 yılına ait 1434 olgunun (%52.3) değerlendirmesi yapılmıştır. Olguların yaş ortalaması $32,29 \pm 13,81$ olup en küçük olgunun 1, en büyük olgunun 90 yaşında olduğu tespit edildi. Olguların 2314'ünün (%84,4) erkek, 427'sinin (%15,6) kadın olduğu görüldü. Yaş gruplarına göre en fazla olgunun 21-30 yaş (%33,9) grubunda olduğu görüldü. 53 olgunun (%1,9) ise yaş kaydına rastlanılmadı. Adli olguların aylara göre değerlendirilmesi yapıldığında en fazla olgunun (%11,2) Kasım ayında geldiği görüldü (Grafik 1). Olay türleri değerlendirildiğinde; en fazla olgunun darp-basit yaralama (%71,7) olduğu, ikinci sıklıkla kesici-delici alet yaralanmaları (%12), üçüncü sıklıkla trafik kazaları (%8,7) olduğu görüldü (Tablo 1). Olguların çoğunluğunun (%88,2) Erzurum merkez ilçelerden geldiği, ikinci olarak (%6.1) Erzurum'un diğer ilçelerinden, kalan olguların ise diğer il ve ilçelerden (%5,7) geldiği görüldü. Gönderilen olguların büyük çoğunluğunun (%91,6) cumhuriyet başsavcılıkları aracılığı ile gönderildiği görüldü. Mahkemeler aracılığı ile gönderilen vakalar değerlendirildiğinde toplam 230 olgudan (%8,4) büyük çoğunluğunun (%64,3) asliye ceza mahkemeleri aracılığı ile gönderildiği görüldü. Olgular için düzenlenen raporların 1885'inin (%68,8) muayene yapılmadan evrak üzerinden düzenlendiği, 856'sının (%31,2) ise muayene yapılarak düzenlendiği görüldü. Olguların özelliklerine göre da-

Tablo 1: Olguların olay türlerine göre dağılımı, Erzurum

Olay türü	n	%
Darp, basit yaralama	1965	72,0
Kesici delici alet yaralanması	329	12,1
Trafik kazası	238	8,7
Ateşli silah yaralanması	54	2,0
Hukuki anlam	41	1,5
Cinsel saldırı	33	1,2
Diğer	70	2,5
Toplam	2730	100,0

ğılımları Tablo 2'de gösterilmektedir. Olguların 461'inde (%16,8) eski TCK ile ilgili soruların olduğu görüldü. Gönderilen olgulardan 145'inin (%5,4) tutuklu veya hükümlü olduğu ve bu olguların tümünün erkek olduğu görüldü.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Yaptığımız çalışmada, literatür bilgileri ile uyumlu olarak, olguların büyük çoğunluğunun (%84.4) erkek olduğu tespit edildi (1,4-9). Olguların çoğunu erkeklerin oluşturmasının nedeninin, sosyal ortamda erkeklerin yüklenikleri görev ve sorumluluklar ile karşılaştıkları sorunların çözümünde fiziki gücü kadınlara nazaran daha sık kullanmaları olduğunu düşünmekteyiz.

Daha önce yapılan çalışmalar ile uyumlu olarak en fazla olgunun 21-30 yaş grubunda, ikinci sıklıkla 31-40 yaş grubunda olduğu görüldü (1,6,10-12). İnsan fiziksel özellikleri dikkate alındığında,

da, her iki yaş grubunun en aktif yaş grupları olmalarının, olgu sayılarının her iki yaş grubunda yüksek olmasının nedenini açıkladığı kanaatindeyiz.

Ay bazında değerlendirildiğinde en fazla olgunun Kasım ayında geldiği görüldü. Mevsimsel olarak değerlendirildiğinde ise en fazla olgunun Mart, Nisan ve Mayıs ayları arası dönemde geldiği görüldü. Bazı çalışmalarda olgu sayılarının bahar ve yaz mevsiminde yoğunlaştığı, bazılarında ise sonbahar mevsiminde daha yoğun olduğu bildirilmektedir (4-6,13,14). Melatonin ve prolaktin hormonlarının salgılanmasında mevsimsel bir düzen bulunduğu ve birçok psikiyatrik bozuklukta da mevsimsellik bulunduğu gözlenmiş olup; kış ile depresyon, ilkbahar ile mani ve çevresel aydınlanma derecesi ile öz kıyım arasındaki ilişki ortaya konmuştur (14,15). Duygu durum bozuklukları ile mevsimsel döngüler arası ilişkilere bağlı olarak belli mevsimlerde olgu sayısının artmasının çalışmamızda da ortaya çıktığı görülmektedir.

Olay türleri değerlendirildiğinde; en fazla olgunun darp-basit yaralama (%71,7) olduğu, ikinci sıklıkla kesici-delici alet yaralanmaları (%12), üçüncü sıklıkla trafik kazaları (%8,7) olduğu görüldü. Olay türü olarak bazı literatür bulguları ile aynı olduğu görüldü [4,6,12]. Bununla beraber literatürde trafik kazalarının daha sıklıkla görüldüğü de belirtilmektedir [5,7,16,17].

Olgularımızın büyük çoğunluğunun (%91,6) cumhuriyet başsavcılıkları aracılığı ile gönderildiği görüldü. Yaptığımız çalışmada cumhuriyet başsavcılıkları tarafından gönderilen olgu sayısının fazla olmasının nedeninin; Adli Tıp Şube Müdürlüğü'nün sadece cumhuriyet başsavcılıkları, hakimlikler ve mahkemeler tarafından gönderilen olguları değerlendirmesi olabileceği düşünüldü.

Mahkemeler aracılığı ile gönderilen vakalar değerlendirildiğinde; toplam 230 olgudan (%8,4) büyük çoğunluğunun (%64,3) asliye ceza mahkemeleri aracılığı ile gönderildiği görüldü. 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri İle Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 11. Maddesinde; kanunların ayrıca görevli kıldığı hâller saklı kalmak üzere, sulh ceza ve ağır ceza mahkemelerinin görevleri dışında kalan dava ve işlere asliye ceza mahkemelerince bakılır; denmektedir. Olgularımızın büyük çoğunluğunun darp-basit yaralama nedeniyle geldiği dikkate alındığında; asliye ceza mahkemeleri aracılığı ile gönderilen

Tablo 2: Olguların özelliklerine göre dağılımları

Özellikler	n	%
Başvuru yılı		
2008	1307	47,7
2009	1434	52,3
Toplam	2741	100,0
Yaş		
0 -10	62	2,3
11 -20	428	15,9
21 - 30	928	34,5
31 - 40	618	23,0
41 - 50	375	14,0
51 - 60	160	6,0
>60	117	4,4
Toplam	2688	100,0
Cinsiyet		
Erkek	2314	84,4
Kadın	427	15,6
Toplam	2741	100,0
Geldiği yer		
Erzurum merkez	2417	88,2
Diğer	324	11,8
Toplam	2741	100,0
Geldiği mahkeme		
Asliye ceza	148	64,3
Sulh ceza	45	19,6
Ağır ceza	31	13,5
İdare	1	0,4
Asliye hukuk	5	2,2
Toplam	230	100,0
Geliş şekli		
Evraklı	1885	68,8
Mevcutlu	856	31,2
Toplam	2741	100,0

olgunun sayısı yüksek olma nedeni anlaşılabilir.

Gönderilen olguların 145'inin (%5,4) tutuklu veya hükümlü olduğu görüldü. Tutuklu veya

hükümlü olguların olay türleri değerlendirildiğinde; %77,2'sinin darp-basit yaralama ve %10,3'ünün ise kesici-delici alet yaralanması nedeni ile gönderilen olgular olduğu görüldü.

Dünya Sağlık Örgütü'nün 2010 yılında yayınladığı raporda günümüzde şiddete bağlı her yıl 1,5 milyon insanın yaşamını yitirdiği ve bundan daha fazlasının da sakatlık geçirdiği belirtilmektedir [18]. Olgu sayısının 2008 yılında 1307 iken, 2009 yılında 1434 olduğu; yani bir yıl içerisinde arttığı görülmektedir. Daha sonraki yılları içine alacak çalışmalarda bu artışın belirgin şekilde ortaya

çıkacağı düşünülmektedir. Olgu sayılarındaki artış, ister olay sayısının artmasından, isterse toplumda farkındalığın artmasından kaynaklansın, bu tespit yaşadığımız çevrede fertler olarak şiddete maruz kalma oranımızı azaltmayacaktır. Toplumun şiddet karşısındaki ahlaki normlarının olumlu yönde değiştirilmesinin, kanunların ise bireylerin haklarını daha iyi gözetecek şekilde düzenlenmesinin ve kanunların daha doğru uygulanabilmesinin, şiddete eğilimli insanlara eğitim verilmesinin ve şiddete maruz kalanlara bakım ve destek sağlanmasının, toplumda yer alan tüm bireyleri şiddet ortamından

daha uzak tutacağı varsayımını yapabiliriz.

Bu veriler, adli tıp hizmetlerinin planlanması ve hizmetin daha etkin yürütülebilmesi amacıyla kullanılabilir. Adli tıp hekimlerinin iş yüklerinin belirlenmesinin maliyet etkin bir iş gücü planmasına mali katkıda bulunabileceği gibi sık karşılaşılan vaka tiplerinin ortaya konmasının, adli tıp uzmanlığı eğitimlerinin içeriğinin planlanmasına da katkıda bulunabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

1. Güven FMK, Bütün C, Beyaztaş FY, Eren SH, Korkmaz İ. Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesine başvuran adli olguların değerlendirilmesi. ADÜ Tıp Fakültesi Dergisi 2009;10(3):23-8.
2. Polat O. Adli tıp prosedürü. Klinik Adli Tıp. 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2006.
3. Güler Ç, Çobanoğlu Ç. Sağlık Mevzuatı. Güneş Kitapevi, Ankara 1997:93-101.
4. Karanfil R, Zeren C. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalına 2009-2010 yıllarında başvuran olguların retrospektif olarak değerlendirilmesi. Adli Tıp Dergisi 2011;25(3):183-90.
5. Savran B, Hilal A, Eren T, Çekin N. Adana Adli Tıp Şube Müdürlüğü'nün 2000 yılı adli olgularının retrospektif değerlendirilmesi. Yıllık Adli Tıp Toplantıları 2001, İstanbul.
6. Uluçay T, Ziver A, Zeyfeolu Y, Yavuz MS, Aşirdizer M. Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi adli tıp polikliniğine başvuran olguların değerlendirilmesi. Adli Tıp Dergisi 2006;20(2):22-9.
7. Küçük H, Aksu A. 1997-2001 yıllarında Fırat Üniversitesi Hastanesi acil servisine başvuran trafik kazası olgularının değerlendirilmesi. Acil Tıp Dergisi 2003;3(2):11-5.
8. Katkıcı U, Örsal M, Özkan MS. Trafik kazası ile yaralanarak Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesine başvuran adli olgular. Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 1993;15(4):221-4.
9. Altun G, Azmak D, Yılmaz A, Yılmaz G. Trakya Tıp Fakültesi acil servisine başvuran adli olguların değerlendirilmesi. Adli Tıp Bülteni, 1997;2(2):62-6.
10. Karasu M, Isır AB, Aydın N, Dülger E. Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalınca 1998-2005 yılları arasında düzenlenen adli raporların değerlendirilmesi. Gaziantep Tıp Dergisi, 2009;15(1):10-5.
11. Yavuz MS, Özgüner İ. Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi acil servisine müracaat eden adli olguların değerlendirilmesi. Adli Tıp Dergisi, 2003;17(1):47-53.
12. Polat A, Açık Y. Elazığ Sağlık Müdürlüğü adli tıp birimine Ekim- Aralık 2000 döneminde müracaat eden adli vakaların genel olarak değerlendirilmesi. Adli Tıp Dergisi, 2001;15(4):7-11.
13. Koçak A, Şenol E, Aktaş EÖ, Güler H, Pekcan A, Ertürk S, Yemişçigil A, Karali H. 2004 yılında EÜTF Adli Tıp Anabilim Dalında düzenlenen kesin raporların retrospektif olarak incelenmesi. 12. Ulusal Adli Tıp Günleri, Adli Tıp Kurumu, Antalya, Kongre Kitabı, 2005;322-7.
14. Benca RM. Chronobiological Disorders. Curr Opin Psychiatry, 1995;8:64-7.
15. Çalıyurt O. Duygudurum Bozuklukları ve Biyolojik Ritim. Duygudurum Dizisi 2001;5:209-14.
16. Günaydın G, Demireli O, Şahin T, Demirci Ş. Selçuk Üniversitesi acil servisinde verilen adli raporlar ve bunların hayati tehlike kavramı yönünden değerlendirilmesi. 8. Ulusal Adli Tıp Günleri Bildiri Kitabı, 16-20 Ekim 1995, Antalya.
17. Ayoğlu F, Işık AF, Bumin MA. Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi acil servisine başvuran adli vakaların analizi. 5. Ulusal Halk Sağlığı Kongre Bildiri Kitabı, 1996, İstanbul.
18. Violence prevention the evidence. World Health Organization 2010.